

**Сумська спеціалізована школа
I – III ступенів № 10
ім. Героя Радянського Союзу О.Бутка**

Виховний захід

**Книга вчить,
як на світі жити**

Година спілкування

Мета: розширити уявлення дітей про книги; розвивати інтерес до художньої книги, до самостійної пізнавальної активності; виховувати повагу до книги.

Обладнання: виставка книг, загадки, прислів'я.

Хід уроку

I. Організація класу

Відгадування загадки.

Біла нивка невеличка:

Там розсипана пшеничка.

Очками її зберем,

А думкою розімнем.

Нумо, білу нивку обробляти —

Будем усе на світі знати.

(Книжка)

II. Основна частина уроку

1. Слово вчителя

— Безмежна сила книги. Без неї людина сліпа. Книга відкриває перед людьми великий світ. Протягом усього життя ми звертаємося до книжки. Згадайте свою улюблену першу книжечку, коли ще ви були зовсім маленькими і не вміли читати, а вже із задоволенням розглядали малюнки, впізнавали улюблених героїв, складали про них цікаві історії.

І коли вже навчилися читати,— масте змогу самі поринути у захоплюючий світ книг. Тому, що книги — ваші друзі. Вони здатні викликати великі почуття, глибокі переживання.

— Як ви думаєте, чи завжди існували книги?

— Давним-давно книг не було на землі, люди не вміли ні читати, ні писати. А для того, щоб передавати інформацію, вони малювали малюнки на стінах печер. Пізніше люди почали писати на глині, яку потім сушили та випалювали на вогні. Проте, такі «книжки» були дуже важкими і незручними. Згодом люди навчилися робити книги з тонкої телячої шкіри. На виготовлення такої книги потрібні були шкури з цілої череди телят. Тому такі книги були дуже дорогими і їх могли собі купити тільки багаті люди. Отже, потрібно було шукати дешевий та простий матеріал для книг.

В Африці вздовж річок є густі зарості болотяної рослини папірусу. Спочатку його використовували лише на будівництві. А згодом додумались так обробляти волокна рослин, що почали виготовляти з них папір. Відтоді з'явилися сувої з папірусу. Писати на них було зручно, але через декілька років такий сувій ламався та розсипався.

Справжній папір, на якому пишуть і сьогодні, люди навчилися виготовляти дві тисячі років тому. Перші книги були рукописними, тому одну книжку часом писали по кілька років.

За часів Київської Русі Князь Володимир Святославович відкривав школи, спеціальні майстерні, де переписували книги. А за часів князя

Ярослава Мудрого у Києві при Софіївському соборі була заснована перша у Київській Русі бібліотека.

У XIII столітті в Європі навчилися виготовляти папір. В середині XIV століття в Німеччині запрацював перший у Європі друкарський верстат майстра Йоганна Гутенберга. Відтоді друкарні з'явилися в інших країнах. Першодрукарем в Україні був Іван Федоров. За своє життя він видрукував лише кілька книжок. Серед яких є і перший слов'янський «Буквар».

Ось така історія виникнення книги. Тепер книга — всюди поруч із нами. Вона — ваш друг і порадник.

2. Бесіда

- Чи любите ви книги?
- А чому ви їх любите?
- Про що можна дізнатися з них?
- Чи є у вас улюблені книги? Розкажіть про них.

3. Презентація, реклама улюбленої книги

4. Розгадування загадок. Робота над прислів'ями

— Книги ви читати любите. А чи любите розгадувати загадки?

- Не кущ, а з листочками,
Не сорочка, а зшита,
Не людина, а навчає.
- Язика немає, а розуму навчає.
- По білому полю чорним маком сіяно.
Кожен скільки хоче бере, а все лишається.
- Хто мовчки говорить?

— Які ви знаєте прислів'я про книгу?

З глибин моря дістають перлини, а з глибин книг — знання.

Хто багато читає, той багато знає.

Книга — ключ до знань.

Книги читати — усе знати.

Книга — ключ наук і знань.

З книгою жити — з добром дружити.

З книгою подружишся, розуму наберешся.

Книга — це багатий сад, в якому є корисне і прекрасне.

Одна книга тисячі людей навчає.

— А що потрібно робити, щоб книга тисячі людей навчала? (Берегти її.)

5. Виведення правил поведінки з книгою

1. *Обгорни книгу — не забруднюватиметься обкладинка.*

2. *Не читай книгу під час їжі — можеш забруднити її.*

3. Не клади в книгу олівців, ручок та інших товстих предметів — від цього рветься палітурка.
4. Не загинай ріжоків на сторінках книги — ріжки відриваються і псується книга — зроби для книги обкладку.
5. Не рви сторінок, не малюй і не пиши нічого в книзі. Не роби в ній ніяких поміток.
6. Не перегинай книгу — від цього виривають сторінки.
7. Не читай книгу на сонці.

— Але знаєте, дітки, часом книгам буває лячно. Уважно послухайте вірш і ви здогадаєтесь, чому таке буває?

Буває книгам лячно

Скільки книг в твоїй книгарні!
Книги різні, дуже гарні.
От краса, якби ти зміг
Прочитати їх усіх!
Покупці стоять юрбою,
Шарудять по сторінках...
Мила книго, що з тобою?
Чом ти дивишся з журбою?
І тріпочеш у руках?
Лячно книгам: хто їх купить?
Раптом купить, хто не любить?
Той у книжку — от порода! —
Запишає бутерброда...
Той, — чи є бруднулі гірші? —
Залива чорнилом вірші...
Недарма на продажі
Книги є зажурені:
Хоч би не потрапити
В руки мацапурині!

(Т. Волгіна)

— Чого бояться книги?

— А ще вони дуже бояться таких дітей, як Грицько. Послухайте уважно вірш і скажіть, чи є серед вас такі діти, як Грицько?

У Скворцова Гриші —
Книги найбрудніші:
Всі вони — патлаті,
Порвані, горбаті.
Ну, немає в них лиця:
Без початку, без кінця.
Палітурки, як ганчірки,
Ті книжки ридають гірко.
Бився Гриша з хлопчиками,
Він розмахував книжками,

дав Мишку по голові —
Замість книжки стало дві.
Обдертий, некрасивий
Задачник буркотливий.
Прошамкать ледве зміг:
«Дівчатка і хлоп'ятка
Калічать книг багато.
Куди нам утікати
Від Гриші і від них?»

— Чи є такі діти серед вас?
Що ви порадите книжкам?
— А цим дітям із вірша?

6. Логічні завдання

1. Ти взяв у товариша книгу і випадково забруднив її. Як ти вчиниш?
  - а) Віддаси і скажеш, що вона була забрудненою;
  - б) вибачишся перед товаришем і почистиш книгу;
  - в) почистиш книгу, віддаси товаришеві і змовчиш, ніби нічого не трапилось.

2. Коли потрібно повертати бібліотечну книгу?
  - а) Через місяць;
  - б) коли нагадають;
  - в) коли прочитаєш;
  - г) до встановленого бібліотекарем терміну.

3. Що потрібно зробити, якщо ти взяв бібліотечну книжку трохи порвану?
  - а) Прочитати і віддати таку ж порвану назад, адже не ти її попсував.
  - б) віддати бібліотекареві, щоб підклеїла книгу;
  - в) відремонтувати самому.

III. Підсумок

— Читайте, читайте, читайте! Хай не буде у вас жодного дня, щоб ви не прочитали навіть однієї сторінки з нової книги. Людина, яка любить і вмie читати,— щаслива людина. Навколо неї завжди багато розумних, добрих та вірних друзів. Друзі ті — книги.